

ת"פ 10969/08/11 - רשות העתיקות - ירושלים נגד נהאד בדראן- בעניינו, אחמד עיראקי - עניינו הסתיים

בית משפט השלום בפתח תקווה

ת"פ 10969-08-11 רשות העתיקות - ירושלים נ'
בדראן ואח'

בפני כב' השופט ד"ר עמי קובו
רשות העתיקות - ירושלים

המאשימה

נגד

1. נהאד בדראן- בעניינו
2. אחמד עיראקי - עניינו הסתיים

הנאשמים

ב"כ המאשימה: מר עמי שחר, מתמחה

ב"כ הנאשם: עו"ד ניסים שמיא

גזר דין

רקע

1. הנאשמים הורשעו בהכרעת דין מפורטת מיום 25.11.13 בביצוע העבירות הבאות:

א. **פגיעה בצוותא או באתר עתיקות או השחתת פניהם בכל צורה שהיא**, לפי סעיף 37 (א) לחוק העתיקות, תשל"ח- 1978 (להלן: "**חוק העתיקות**"), יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין, תשל"ז- 1977 (להלן: "**חוק העונשין**").

ב. **איסור פעולות באתר עתיקות בצוותא**, לפי סעיפים 29 (א) ו- 37 (ב) לחוק העתיקות, יחד עם סעיף 29 לחוק העונשין.

2. הנאשמים זוכו בהכרעת הדין מביצוע עבירה של חיפוש במקרקעין לגילוי עתיקות ללא אישור, לפי סעיפים 9 (א) ו- 37 (ב) לחוק העתיקות.

3. על-פי המתואר בהכרעת הדין, "חרבת בורין" הידועה כנ.צ. 1486-1488 (אורך) 1908-1911 (רוחב) הוכרזה כאתר עתיקות בילקוט הפרסומים (להלן: "**המקרקעין**" או "**המקום**"). במקרקעין גבעה מלאכותית ויסודות. ביום 23.1.11 גילה מפקח היחידה למניעת שוד עתיקות ברשות העתיקות, מר גיא פיטוסי, סימנים טריים של חפירת שוד במקרקעין, וכן נתגלו כלי עבודה רבים, לרבות כלי חפירה, דליים, פנס, תאורת חירום, סולם, כבל מאריך וגנראטור (להלן: "**כלי העבודה**"), אשר הוסלקו זה לא מכבר במקום. בהמשך לגילוי החפירה, ביום 26.1.11 בסמוך לשעה 20:15, נתפסו הנאשמים כשהם חופרים בצוותא במקרקעין בור בקוטר של 1.5 מטרים ולעומק של 2.2 מטרים, במטרה לחפש עתיקות. עת נתפסו הנאשמים במקום, נמצאו ברשותם ובקרבם כלי עבודה רבים, אשר ניכר כי זה

מקורב בוצעה בהם עבודת חפירה. כתוצאה מעבודות הנאשמים, נהרסו שכבות ארכיאולוגיות, נשברו אבנים וקירות עתיקים ונגרם נזק רב ובלתי הפיך למקרקעין. בעת ביצוע הפעולות, לא היה בידי הנאשמים אישור כדין. על-פי הכרעת הדין, הנאשמים התכוונו לחפש זהב, שאינו בגדר עתיקה. עבירת חיפוש במקרקעין לגילוי עתיקות דורשת יסוד נפשי של מטרה "לגילוי עתיקות". בסעיף 38 לחוק העתיקות קיימת חזקה כי מי שנמצא באתר עתיקות כשברשותו או בסביבתו כלי חפירה וכי יש להניח שזה מקורב נעשתה בהם עבודת חפירה באתר, חזקה שהתכוון לגלות עתיקות, אם לא הוכח שלא הייתה לו כוונה כאמור. הנאשמים הצליחו לסתור חזקה זו, ולכן זוכו מהעבירה של חיפוש במקרקעין לגילוי עתיקות ללא אישור.

טיעוני הצדדים

4. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד ראומה גומה, הנאשמים היו מודעים לכך שמדובר באתר עתיקות, ובכל זאת המשיכו בפעילותם. אילולא היו נתפסים, האתר היה נחרב לחלוטין. סעיף 37 (א) מתייחס לפוגע בעתיקה או באתר עתיקות. בהכרעת הדין נקבע כי הנאשמים ידעו כי מדובר באתר עתיקות. מרגע שהוכח כי העתיקות הושחתו והנאשמים ידעו שהם משחיתים עתיקות, הסעיף עומד במלוא חומרותו. סעיף 37 (א) בו הורשעו הנאשמים הוא החמור ביותר בין הסעיפים של פגיעה בעתיקות, והעונש בגינו הינו של 5 שנות מאסר. פגיעה באתר עתיקות היא פגיעה ללא תקנה, והנזק אינו רק פיזי לאתר, אלא מדובר בנזק מצטבר למחקר ולמורשת ההיסטורית של המקום. הנאשמים תכננו את המעשה, כך מעידים הכלים ושעת הלילה שבה התבצעו המעשים. בישראל למעלה מ-30,000 אתרי עתיקות ולא ניתן לפקח על כולם, וכל שנותר הוא לנקוט באמצעי החמרה מתאימים. המאשימה עתרה להטיל על הנאשמים מאסר בפועל של 30 ימים וקנס משמעותי.

5. לטענת ב"כ הנאשם 1, עו"ד ניסים שמיה, לפי הכרעת הדין, הנאשמים הגיעו למקום כדי לחפש זהב ולא עתיקות, ולכן אין להעצים את מעשיהם של הנאשמים. ב"כ הנאשם 1 טען כי אילו היה מדובר במקרה חמור, הייתה ניתנת הוראה לפי סעיף 31 לחוק העתיקות לתקן את שנהרס. מדובר בנאשם נעדר עבר פלילי, אשר הציג את הדברים בצורה ישרה בפני בית המשפט. במקום לא קיים שילוט אשר מכריז כי מדובר באתר עתיקות, וכן לא נרשמה הערה בפנקסי המקרקעין. הנאשם כבן 46, הינו אב לארבעה ילדים, נמצא בבעיות כלכליות, ולכן ביצע את המעשים. ב"כ הנאשם 1 עתר להימנע מהטלת מאסר בפועל על הנאשם 1, וכן להימנע מהטלת קנס משמעותי.

6. לטענת ב"כ הנאשם 2, עו"ד איהב ג'לג'ולי, ענישה הינה אינדיבידואלית. יש לערוך אבחנה בין הנאשם 2 לבין הנאשם 1, הנאשם 2 פגש בנאשם 1, והלה סיפר לו על זהב, ולכן הנאשם 2 הסכים להתלוות אל הנאשם 1. הנאשם 2 מנהל אורח חיים נורמטיבי, נישא, ואין לו הכרות עם גורמי אכיפת החוק. הנאשם 2 כבן 29. ב"כ הנאשם 2 עתר להטלת עונש צופה פני עתיד על הנאשם 2.

7. הנאשם 1 הביע חרטה על מעשיו. טען כי אינו נוהג לחפש באתר עתיקות ומעשיו נעשו בתום לב.

8. הנאשם 2 הביע חרטה על מעשיו.

דין

9. לאחר ששמעתי את טיעוני הצדדים, סבורני כי יש לגזור על הנאשם 1 עונש של עבודות שירות ועל הנאשם 2 עונש של שירות לתועלת הציבור, לצד עונשים נלווים.

קביעת מתחם העונש ההולם

10. קביעת מתחם העונש ההולם למעשה העבירה שביצע הנאשם נעשית בהתאם לעקרון המנחה בענישה, שהינו קיומו של יחס הולם בין חומרת מעשה העבירה ובנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם, לבין סוג ומידת העונש המוטל עליו. לשם קביעת מתחם העונש ההולם, בהתאם לעקרון ההלימה, יש להתחשב בערך החברתי שנפגע, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנוהגת ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

11. במקרה דנן, **הערך החברתי** אשר נפגע הינו הגנה על אתרי עתיקות ועל חשיבותם ההיסטורית.

12. על חומרתה של העבירה בה הורשעו הנאשמים, של פגיעה בצוותא או באתר עתיקות או השחתת פניהם בכל צורה שהיא ניתן ללמוד אף מהעונש לה קבע המחוקק, של 5 שנות מאסר. לעבירה של איסור פעולות באתר עתיקות קבע המחוקק עונש של 3 שנות מאסר:

"37.(א) הפוגע בעתיקה או באתר עתיקות או המשחית פניהם בכל צורה שהיא, דינו - מאסר חמש שנים או הקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן - חוק העונשין).

(ב) העובר על הוראה מהוראות סעיפים 6, 9(א) או 29, דינו - מאסר שלוש שנים או הקנס האמור בסעיף 61(א)(4) לחוק העונשין".

13. יפים לעניין זה דבריה של כב' השופטת ד' ברק-ארז בע"פ 5502/12 **גולן נ' מדינת ישראל** (29.9.13):

"העבירות שבהן הורשע המערער (שעניין מכירת עתיקות- ע.ק) - הגם שלכאורה אינן נראות כשייכות לעולם העברייני המסורתי - הן עבירות חמורות ביותר, שיש להן השלכות כלכליות ותרבותיות, ופגיעתן באינטרס הציבורי היא קשה. העבירות פוגעות בציבור בכללותו, שממנו נגזלים אוצרות תרבותו ההיסטוריים, וככאלו מחייבות מענה משפטי נחוש".

14. בחינת **מידת הפגיעה בערך המוגן** מובילה למסקנה כי נגרמה פגיעה ממשית בערך המוגן. הנאשמים חפרו בור בקוטר של 1.5 מטרים ולעומק של 2.2 מטרים. כתוצאה מעבודות הנאשמים, נהרסו שכבות ארכיאולוגיות, נשברו אבנים וקירות עתיקים ונגרם נזק רב ובלתי הפיך למקרקעין.

15. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת** מעלה כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים עונשים במנעד רחב, כמפורט להלן:

א. ברע"פ 8094/12 **אבו טיר נ' מדינת ישראל** (7.1.14), נדחה ערעורם של נאשמים, אשר הורשעו בביצוע עבירות של פגיעה והשחתת אתר עתיקות, חפירה לגילוי עתיקות ובשינוי, תיקון ופירוק עתירה, ונדונו ל-7 חודשי מאסר בפועל.

ב. בע"פ (מח' י-ם) 4469/09 **אלשיין נ' מדינת ישראל** (14.7.09), נדחה ערעורו של הנאשם 4, אשר הורשע בביצועה של עבירה של חפירה לגילוי עתיקה, שאותה ביצע בעת שהה בישראל ללא היתר. על הנאשם 3 הוטלו 6 חודשי מאסר בפועל, יחד עם הפעלת מאסר מותנה, סה"כ 10 חודשים. בית המשפט השלום, אשר הרשיע את הנאשמים 1-3 באותן עבירות, גזר על הנאשמים 1-3, 4 חודשי מאסר בפועל, ועל הנאשם 2 גזר 3 חודשי מאסר בפועל.

ג. בע"פ (מח' מרכז-לוד) **עמלה נ' מדינת ישראל** (7.7.13), נדחה ערעורו של נאשם, אשר הורשע בביצוע עבירות של חפירה לגילוי עתיקות, פגיעה באתר עתיקות ובשהייה בישראל שלא כדין, ונדון למאסר בפועל למשך 7 חודשים.

עמוד 3

- ד. בעפ"ג (מח' י-ם) 441550-12-12 **אליסזדה נ' מדינת ישראל** (13.5.13), התקבל ערעורו של נאשם, אשר הורשע בעבירה שעניינה איסור פעולות באתר עתיקות. בית המשפט המחוזי המיר את 18 ימי המאסר בפועל שהטיל בית משפט השלום על הנאשם בחודש עבודות שירות.
- ה. בת"פ (רמ') 19634-06-12 **מדינת ישראל נ' אלעדארבה** (29.11.12), הורשע הנאשם בביצוע עבירות של פגיעה והשחתת אתר עתיקות, חפירה לגילוי עתיקות, איסור פעולות באתר עתיקות, ובעבירות נלוות, והוטלו עליו 7 חודשי מאסר בפועל.
- ו. בת"פ (י-ם) 3966/09 **מדינת ישראל נ' ברונסון** (18.11.10), הורשע הנאשם בביצוע עבירה של איסור פעולות באתר עתיקות, ונדון ל-100 שעות של שירות לתועלת הציבור.
- ז. בת"פ (נצ') 2996/07 **מדינת ישראל נ' קנאבה** (1.11.09), הורשע הנאשמים 1-2 בביצוע עבירה של חיפוש או ניסיון חיפוש באתר עתיקות ללא רישיון, והוטל עליהם עונש מאסר על תנאי.
16. במסגרת **הנסיבות הקשורות בביצוע העבירה** (סעיף 40 ט' לחוק), יש ליתן את הדעת לשיקולים הבאים:
- א. **התכנון שקדם לביצוע העבירות**; נראה כי קיים תכנון מוקדם לביצוע העבירות. הנאשמים הגיעו למקום מצוידים בכלי חפירה, דליים, פנס, תאורת חירום, סולם, כבל מאריך וגנראטור.
- ב. **חלקם היחסי של הנאשמים בביצוע העבירות**; חלקו של הנאשם 1 בביצוע המעשים הינו הדומיננטי מבין השניים, הוא שיזם את החפירות באתר העתיקות.
- ג. **הנזק שנגרם מביצוע העבירות**; כתוצאה ממעשי הנאשמים, נהרסו שכבות ארכיאולוגיות, נשברו אבנים וקירות עתיקים ונגרם נזק רב ובלתי הפיך למקרקעין.
- ד. **הסיבות שהביאו את הנאשמים לבצע את העבירות**; הנאשמים חפרו במקום כדי למצוא זהב.
17. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 יג'), סבורני כי **מתחם העונש ההולם** הינו החל ממאסר על תנאי וכלה ב-6 חודשי מאסר בפועל.
18. במקרה דנן, לא קיימים שיקולים אשר מצדיקים סטייה מהמתחם, לחומרה או לקולא.
- גזירת העונש המתאים לנאשם**
19. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה** (סעיף 40 יא'). במסגרת זו מן הראוי ליתן את הדעת לנסיבות הבאות:
- א. **הפגיעה של העונש בנאשמים**; מובן כי ענישה קונקרטיית תפגע בנאשמים.
- ב. **מובן כי כפירה באשמה וניהול המשפט על ידי הנאשמים לא ייזקפו לחובתם**;
- ג. **עברם הפלילי של הנאשמים או העדרו**. הנאשמים נעדרו עבר פלילי.
20. עוד יש ליתן את הדעת לשיקולי **הרתעת היחיד והרבים** בגדרו של המתחם.
21. באיזון בין השיקולים השונים, סבורני כי יש לגזור על הנאשם 1 עונש של עבודות שירות, ועל הנאשם 2 יש

לגזור עונש של שירות לתועלת הציבור. כן יש להטיל קנס כספי על שני הנאשמים, וזאת, בין היתר, בשל הנזקים שגרמו למקום. הואיל ומדובר בעבירה כלכלית אשר בוצעה למען בצע כסף, מן הראוי להטיל אף קנס משמעותי בגינה, אשר יהווה עבור הנאשמים עונש מוחשי ומרתיע. עם זאת, יש להתחשב אף במצבם הכלכלי של הנאשמים ובחלקם היחסי, בכל הנוגע לשיעור הקנס.

סוף דבר

22. אשר על-כן, הנני גוזר על הנאשם 1 את העונשים הבאים:

- א. **חודש מאסר בפועל, לריצוי בדרך של עבודות שירות.** עבודות השירות תבוצענה בהתאם להמלצת הממונה על עבודות השירות בתחנת משטרה אום אל פחם, תחילת עבודות השירות ביום 1.6.14.
- ב. קנס כספי בסך של 6,000 ₪ או 60 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם בעשרה תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.8.14. לא ישולם תשלום כלשהו במועדו, תעמוד היתרה לפירעון מידי.

זכות ערעור לבית-המשפט המחוזי תוך 45 ימים.

ניתן היום, א' אייר תשע"ד, 01 מאי 2014, במעמד הצדדים.